

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 2103/2023
21.05.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија Добриле Страјина, председника већа, Драгане Миросављевић, Надежде Видић, Мирјане Андријашевић и Зорана Хацића, чланова већа, у парници тужиоца АА из места ..., ..., чији је пуномоћник Јелена Петровић, адвокат из ..., против туженог ЈП „Комуналац“ Бујановац, чији је пуномоћник Миодраг Крстић, адвокат из ..., ради дуга, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 2944/22 од 07.07.2022. године, у седници одржаној дана 21.05.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРИХВАТА СЕ одлучивање о посебној ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 2944/22 од 07.07.2022. године.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Нишу Гж1 2944/22 од 07.07.2022. године и пресуда Основног суда у Бујановцу П1 53/21 од 26.04.2022. године, тако што се **ОДБИЈА** као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужени да тужиоцу, за период од 06.05.2016. године до 06.05.2019. године, на име мање исплаћене накнаде трошкова за топли оброк исплати 94.887,29 динара и на име накнаде трошкова за регрес за коришћење годишњег одмора 115.538,32 динара, све са законском затезном каматом на појединачне одређене износе, уплати доприносе на досуђене износе фондовима ПИО, фонду здравственог осигурања и Фонду незапослености, по стопи и основици доприноса која важи на дан уплате, за период од 06.05.2016. године до 06.05.2019. године, као и да му накнади трошкове парничног поступка.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужилац да туженом накнади трошкове парничног поступка у износу од 191.042,06 динара, у року од 15 дана од дана пријема преписа пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Бујановцу П1 53/21 од 26.04.2022. године, ставом првим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу на име мање исплаћене накнаде трошкова за топли оброк за период од 06.05.2016. године до 06.05.2019. године, исплати 94.887,29 динара, са законском затезном каматом на појединачно одређене износе. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу на име накнаде

трошкова за регрес за коришћење годишњег одмора за период од 06.05.2016. године до 06.05.2019. године, исплати 115.538,32 динара, са законском затезном каматом на појединачне одређене износе. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу уплати доприносе на досуђене износе фондовима ПИО, Фонду здравственог осигурања и Фонду незапослености, по стопи и основици доприноса која важи на дан уплате, за период од 06.05.2016. године до 06.05.2019. године. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове поступка у износу од 170.518,00 динара, с тим што ће на износ од 142.500,00 динара тећи законска затезна камата у смислу члана 277. Закона о облигационим односима, почев од дана извршности до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж1 2944/22 од 07.07.2022. године, одбијена је као неоснована жалба туженог и потврђена првостепена пресуда.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену ревизију је благовремено изјавио тужени због погрешне примене материјалног права, са предлогом да се о истој одлучује применом одредбе члана 404. Закона о парничном поступку.

Врховни суд је дозволио одлучивање о посебној ревизији туженог на основу члана 404. Закона о парничном поступку - ЗПП („Сл. гласник РС“, бр. 72/11...18/20) сматрајући да постоји потреба за уједначавањем судске праксе имајући у виду другачију судску праксу у истој чињенично правној ситуацији израженој у пресудама Врховног касационог суда и Врховног суда на које је ревидент указао.

Врховни суд је испитао побијану пресуду применом члана 408. Закона о парничном поступку и нашао да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је у радном односу код туженог на основу уговора о уређењу међусобних односа из радноса са запосленим од 29.04.2015. године, којим је одређено шта чини зараду, као и да је висина коефицијента тужиоца за обављени посао 2,10, да се иста множи са ценом рада за најјефтинији посао за месец у коме се врши обрачун зараде и да се иста примењује почев од 01.05.2015. године. Наведеним уговором, чланом 7.тачка 5.и 6.одређено је да запослени има право на накнаду трошкова за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишег одмора у висини одређеној Правилником о заради, накнади зараде и другим примањима код туженог. Тужени је донео и Правилник о изменама и допунама Правилника о раду од 05.04.2019. године, а оснивач је на исти дао сагласност 24.04.2019. године. Тужилац захтев за исплату наведених трошкова заснива на одредбама Посебног колективног уговора за јавна предузећа у комуналној делатности од 18.03.2015. године. Из налаза и мишљења вештака произлази да су сва средства за исплату зарада према Програму пословања за 2016. годину, 2017., 2018. и 2019. годину, сврстана у једном ставу на класи конта 5.200 (зарада и накнада бруто), те да је одлуком од 13.05.2016. године послодавац признао право на тражене исплате и исту уврстио у план и програм пословања, с тим да га у њему није приказао као посебну ставку.

Код овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су закључили да тужилац основано потражује мање исплаћену накнаду трошкова за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора у складу са Посебним колективним уговором, јер тужени ову накнаду у утврђеним износима није тужиоцу исплатио, а одлуком од 13.05.2016. године је признао право на тражене исплате, па су усвојили постављени тужбени захтев и обавезали туженог да тужиоцу накнади наведене трошкове.

По оцени Врховног суда, овакво становиште нижестепених суда није правилно.

Одредбом члана 1. Закона о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава („Службени гласник РС“, број 116/14 – ступио на снагу 28.10.2014. године), прописано је да се овим законом привремено уређује основица, односно вредност радног часа, вредност бода и вредност основне зараде, за обрачун и исплату плата, односно зарада као и других сталних примања изабраних, именованих, постављених и запослених лица као корисника јавних средстава са циљем очувања финансијског система у Републици Србији и система плата и зарада у јавном сектору. У члану 3. став 1. наведеног закона, прописано је да се у овом закону платом сматра зарада запосленог код корисника јавних средстава утврђен у складу са законом који уређује радне односе, односно плате изабраног, именованог и постављеног лица, запосленог код корисника јавних средстава утврђеног у складу са законом који уређује плату у државним органима, органима локалне власти, организацијама обавезног социјалног осигурања и јавним службама. У члану 4. истог закона, прописано је да су ништаве одредбе општег или појединачног акта којима се повећавају основице, коефицијенти и други елементи, односно уводе нови елементи на основу којих се повећава износ плате и других сталних примања код субјеката из члана 2. овог закона, донет за време примене овог закона.

Тужени је корисник буџетских средстава, па се на њега, осим поменутог закона, примењује и Закон о буџету и Закон о буџетском систему, те обавезе које преузима морају одговарати апропријацији која му је одобрена за ту намену у одговарајућој буџетској години (члан 54. Закона о буџетском систему).

Под зарадом сматрају се примања из радног односа као што су, између осталог, и накнада за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора, а што произлази из одредбе члана 105. Закона о раду, а појам зараде у складу са Законом о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава, подразумева зараду утврђену у складу са законом који уређује радне односе. Другачијим тумачењем појма зараде не би био испуњен циљ Закона о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава (члан 1), јер би то значило селективну примену закона, имајући у виду и да коефицијент за обрачун плате изабраних, именованих и постављених лица и запослених у складу са Законом о платама у државним органима и јавним службама, садржи и додатак на име накнаде за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора, на које се као и на запослене код туженог примењује Закон о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава.

С обзиром да су правила из Закона о привременом уређивању основнице за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава, Закона о буџету и Закона о буџетском систему императивне природе која се морају безусловно поштовати, без права да се у њима било шта мења, код буџетског финансирања плата код туженог није могуће применити корективно правило из члана 8. став 2. Закона о раду, јер је управо законом одређен начин утврђивања основнице за плате. Због тога и по схватању овог суда, одредбе Посебног колективног уговора, донете након ступања на снагу Закона о привременом уређивању основнице за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава, ништаве су и као такве не могу да производе правно дејство. Следом наведеног, није основан ни тужбени захтев за уплату доприноса РФ, ПИО, РФЗО и НЗС, обзиром да је постављен као акцесорни захтев. Из наведених разлога, нижестепене пресуде су преиначене и тужбени захтев тужиоца одбијен.

На основу члана 416. став 1. ЗПП одлучено је као у ставу другом изреке.

Тужени је успео у спору, па му сагласно одредбама члана 153, 154. и 163. ЗПП, припада право на накнаду одређених трошкова целог поступка и то: за састав жалбе 18.000,00 динара, заступање на шест одржаних рочишта по 10.500,00 динара и на два неодржана рочишта по 6.000,00 динара, сагласно Тарифи о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката, трошкови судских такси за жалбу и одлуку по жалби по 14.000,00 динара, за ревизију 28.017,04 динара и одлуку по ревизији 42.025,56 динара, сагласно Закону о судским таксама. Из наведених разлога, одлучено је као у ставу трећем изреке.

**Председник већа – судија
Добрила Страјина,с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**